

УДК 657.433.9

DOI: 10.18524/2413-9998/2021.2(48).243689

Л. О. Масіна,

кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри обліку та оподаткування
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Французький бульвар, 24/26, 65044, м. Одеса, Україна,
e-mail: lydmilamasina@gmail.com

А. О. Гусєв,

магістрант 1 року навчання
спеціальності «Облік і оподаткування»
Одеський національний університет імені І. І. Мечникова,
Французький бульвар, 24/26, 65044, м. Одеса, Україна,
e-mail: onuepfartemhusiev@ukr.net

ОБЛІК ПОДАТКУ НА ДОДАНУ ВАРТІСТЬ НА ПІДПРИЄМСТВІ: ПОТОЧНИЙ СТАН ТА ШЛЯХИ РЕФОРМУВАННЯ

У статті досліджено теоретичні і методологічні засади обліку податку на додану вартість на підприємстві. Розглянуто основні етапи облікового процесу підприємства, пов'язаного з нарахуванням і сплатою податку на додану вартість. Визначено основні принципи застосування системи рахунків бухгалтерського обліку в частині податку на додану вартість. Проаналізовано чинну методикою відображення податку на додану вартість у фінансовій та податковій звітності. Запропоновано шляхи реформування обліку податку на додану вартість.

Актуальність проблеми обліку податку на додану вартість зумовлена суттєвим значенням цього податку для державного бюджету, а також відносно складною методикою його розрахунку. Основним призначенням цієї статті є дослідження основних засад облікового процесу підприємства з податку на додану вартість. Основною невирішеною проблемою науковців є відсутність єдиної концепції щодо реформування обліку податку на додану вартість.

Ключові слова: податок на додану вартість, облік податку на додану вартість, податковий кредит, податкове зобов'язання, податкова декларація із податку на додану вартість.

Постановка проблеми у загальному вигляді. Податок на додану вартість є найбільшим джерелом доходів Державного бюджету України. При цьому методика адміністрування та

розрахунку цього податку на сьогоднішній день є складною. Це зумовлює високий рівень зловживань з податком на додану вартість як з боку державних фіскальних органів, так і з боку платників податку. Це означає, що оптимізація процесів нарахування й сплати податку на додану вартість є необхідною умовою збільшення ефективності стягнення цього податку та, як наслідок, економічного розвитку суб'єктів господарювання та країни в цілому.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідженням проблеми обліку та/або адміністрування податку на додану вартість займалися наступні науковці: Дугар Т. Є. [1]; Овчарова Н. В. [2]; Подолянчук О. А. [3-4]; Домбровська В. В. [3]; Ходикіна А. А., Бурковська А. В. [5]. У статтях цих вчених основними проблемами дослідження є особливості первинного обліку, відображення на рахунках бухгалтерського обліку та складання податкової звітності з податку на додану вартість, а також адміністрування цього податку. Відсутність єдиної думки щодо реформування чинної системи обліку податку на додану вартість є основною неvirішеною проблемою науковців.

Постановка завдання. Дослідити поточний стан облікового процесу підприємства, пов'язаного з нарахуванням і сплатою податку на додану вартість, а також запропонування основних шляхів його оптимізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Відповідно до п. 178 ч. 1 ст. 14 Податкового кодексу України (ПКУ) податок на додану вартість (ПДВ) визначається як непрямий податок, що нараховується і сплачується згідно норм V розділу ПКУ [6, ст. 14.1.178].

Обліковий процес на підприємстві, пов'язаний з нарахуванням і сплатою ПДВ є циклічним та включає наступні етапи (рис. 1):

1) Первинний облік – реєстрація господарських операцій, що передбачають нарахування чи сплату ПДВ, у відповідних первинних документах (податкова накладна, платіжне доручення, бухгалтерська довідка);

2) Вторинний облік – відображення господарських операцій

із ПДВ у відповідних облікових регістрах (журналах-ордерах, оборотно-сальдовій відомості, Головній книзі тощо);

3) Підсумковий облік – відображення підсумкової за звітний період інформації щодо нарахування, сплати, а також кредиторської чи дебіторської заборгованості з ПДВ у фінансовій та податковій звітності.

Рис. 1. Етапи облікового процесу підприємства, пов'язаного з нарахуванням і сплатою ПДВ

Джерело: складено авторами.

В бухгалтерському обліку розрахунки з ПДВ відображаються у складі розрахунків з бюджетом (за податками, зборами та іншими платежами) на 64 синтетичному рахунку «Розрахунки за податками й платежами» [7]. Безпосередньо для обліку ПДВ призначено наступні субрахунки:

– 641 «Розрахунки за податками» (в частині ПДВ – обліковуєть-

ся на окремому аналітичному рахунку);

- 643 «Податкові зобов'язання»;
- 644 «Податковий кредит».

Використання системи субрахунків бухгалтерського обліку, пов'язаних із обліком ПДВ наведено у табл. 1.

Таблиця 1

Система субрахунків бухгалтерського обліку ПДВ

Код	Назва субрахунку	Призначення за Дт	Призначення за Кт
641/ ПДВ	Розрахунки за податками (ПДВ)	Нарахування податкового кредиту з ПДВ, що виник внаслідок придбання товарів, робіт чи послуг	Нарахування податкового зобов'язання з ПДВ, що виникло внаслідок реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг
		Перерахування суми ПДВ до бюджету	Відшкодування суми ПДВ з бюджету
643	Податкові зобов'язання	Нарахування суми податкового зобов'язання, що виникло внаслідок реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг у випадку здійснення попередньої оплати	Списання суми податкового зобов'язання, що виникло внаслідок реалізації продукції, товарів, робіт чи послуг у випадку здійснення попередньої оплати
644	Податковий кредит	Списання суми податкового кредиту, що виник внаслідок придбання товарів, робіт чи послуг у випадку здійснення попередньої оплати	Нарахування суми податкового кредиту, що виник внаслідок придбання товарів, робіт чи послуг у випадку здійснення попередньої оплати

Джерело: складено авторами.

Типові кореспонденції рахунків з обліку ПДВ наведено у табл. 2.

Таблиця 2

Типові кореспонденції рахунків з обліку ПДВ

Зміст господарської операції	Дт	Кт	Первинний документ
1	2	3	4
Відображено податковий кредит з ПДВ (перша подія – відвантаження товарів, робіт, послуг)	641	631; 685	Податкова накладна
Відображено податкове зобов'язання з ПДВ (перша подія – відвантаження продукції, товарів, робіт, послуг)	701; 702; 703	641	Податкова накладна
Нараховано податковий кредит з ПДВ (перша подія – оплата за товари, роботи, послуги)	641	644	Податкова накладна
Списано податковий кредит з ПДВ (з 644 субрахунку) після відвантаження товарів, робіт, послуг у випадку передоплати	644	631; 685	Бухгалтерська довідка
Нараховано податкове зобов'язання з ПДВ (перша подія – оплата за продукцію, товари, роботи, послуги)	643	641	Податкова накладна
Списано податкове зобов'язання з ПДВ (з 643 субрахунку) після відвантаження продукції, товарів, робіт, послуг у випадку передоплати	701; 702; 703; 712	643	Бухгалтерська довідка
Відображено податкове зобов'язання з ПДВ (у випадку реалізації необоротних активів, утримуваних для продажу, та групи вибуття)	712	641	Податкова накладна
Донараховано податкове зобов'язання з ПДВ (у випадку виявлення нестачі чи псування товарно-матеріальних цінностей)	947	641	Податкова накладна

Донараховано податкове зобов'язання з ПДВ (у випадку реалізації товарно-матеріальних цінностей за ціною, що є нижчою за ціну придбання)	949	641	Податкова накладна
Донараховано податкове зобов'язання з ПДВ (у випадку ліквідації необоротних активів)	976	641	Податкова накладна
Перераховано суму ПДВ до державного бюджету	641	311	Платіжне доручення
Відшкодовано суму ПДВ з державного бюджету	311	641	Платіжне доручення

Джерело: складено авторами.

Отже, як зазначено в табл. 2 первинними документами з обліку ПДВ є:

- 1) Податкова накладна;
- 2) Платіжне доручення;
- 3) Бухгалтерська довідка.

Податкова накладна – первинний документ, яким здійснюється реєстрація господарських операцій, пов'язаних із нарахуванням податкового зобов'язання чи податкового кредиту з ПДВ. Згідно ч. 1 ст. 201 ПКУ податкова накладна складається з наступних обов'язкових реквізитів:

- 1) порядковий номер податкової накладної;
- 2) дата складання податкової накладної;
- 3) назва підприємства (ПІБ фізичної особи-підприємця) – платника ПДВ (продавця та покупця);
- 4) податковий номер платника податку;
- 5) номенклатура товарів і послуг із зазначенням їх кількості чи обсягу;
- 6) ціна постачання без врахування ПДВ;
- 7) ставка ПДВ та відповідна сума цього податку;
- 8) загальна сума коштів, що підлягає сплаті, з урахуванням ПДВ;

9) код товару відповідно до УКТ ЗЕД або код послуги відповідно до Державного класифікатора продукції та послуг;

10) індивідуальний податковий номер [6, ст. 201.1].

Ч. 10 ст. 201 ПКУ передбачено наступні граничні терміни реєстрації податкових накладних в Єдиному реєстрі податкових накладних:

1) для податкових накладних, складених у період з 1 по 15 число звітного місяця – не пізніше останнього календарного дня звітного місяця;

2) для податкових накладних, складених у період з 16 по 31 число звітного місяця – не пізніше 15 числа наступного за звітним місяцем [6, ст. 201.10].

Слід зазначити, що до 2017 року податкові накладні мали бути зареєстровані протягом 15 календарних днів незалежно від дати їх складання. Чинна методика є більш зручною для суб'єктів господарювання, оскільки сприяє більш раціональному податковому плануванню в частині управління податковим зобов'язанням та податковим кредитом з ПДВ.

Платіжне доручення – первинний документ, який в широкому розумінні підтверджує факт додатних та від'ємних грошових потоків з поточного рахунку підприємства. Щодо обліку ПДВ цим документом підтверджується перерахування ПДВ або відшкодування цього податку з державного бюджету.

Бухгалтерська довідка – первинний документ, що складається для тих господарських операцій, які не передбачають складання іншого первинного документа. Зокрема, бухгалтерська довідка застосовується під час списання податкового зобов'язання чи податкового кредиту із 643 або 644 субрахунку відповідно.

В процесі обліку ПДВ на підприємстві застосовуються наступні облікові реєстри (у випадку ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою):

1) Журнал-ордер № 3 (у цьому реєстрі фіксуються всі господарські операції, пов'язані з обліком ПДВ (у вигляді зведених сум за звітний період)). Цей обліковий реєстр складається з наступних елементів:

- I частина (відображаються зведені за звітний період суми податкового кредиту з ПДВ: Дт 64 – Кт 63; 68);
- II частина (відображаються зведені за звітний період суми податкового зобов'язання з ПДВ (у т.ч. компенсаційного), а також суми за операціями із закриття транзитних субрахунків 643 та 644: Дт 64; 70; 71; 94; 97 – Кт 64);
- III частина (складається з 6 відомостей певної ділянки аналітичного обліку. Операції, пов'язані з обліком ПДВ містяться у відомостях: 3.3 «Відомість аналітичного обліку розрахунків з постачальниками та підрядниками (до рахунку 63)» (облік податкового кредиту з ПДВ за господарськими операціями з постачальниками й підрядниками); 3.5 «Відомість аналітичного обліку розрахунків за іншими операціями (до рахунку 68)» (облік податкового кредиту з ПДВ за господарськими операціями з іншими кредиторами); 3.6 «Відомість аналітичного обліку розрахунків з бюджетом» (у цій відомості міститься інформація щодо початкового сальдо, дебетового та кредитового обороту, а також кінцевого сальдо за субрахунками 641 (у т.ч. окремо в розрізі ПДВ); 643; 644);

2) Журнал-ордер № 1 (у цьому реєстрі відображаються господарські операції із перерахування з поточного рахунку суми ПДВ до бюджету, а також відшкодування ПДВ у вигляді зведених сум за звітний період) [8].

Слід зазначити, що Головна книга, до якої переносяться дані з усіх журналів-ордерів, не містить інформації безпосередньо щодо оборотів з ПДВ, оскільки Головна книга складається у розрізі лише синтетичних рахунків, а окремого синтетичного рахунку для обліку безпосередньо ПДВ чинним Планом рахунків не передбачено.

Інформація щодо нарахування і сплати ПДВ на підприємстві відображається у фінансовій та податковій звітності.

У фінансовій звітності інформація щодо дебіторської чи кредиторської заборгованості з ПДВ відображається лише в складі зведеної заборгованості перед бюджетом за всіма податками й пла-

тежами (форма № 1 «Баланс (Звіт про фінансовий стан)», рядок 1135 (дебіторська заборгованість), 1620 (кредиторська заборгованість)). При цьому окремого рядка для наведення суми заборгованості з ПДВ (за зразком рядків 1136 та 1621 для податку на прибуток) не передбачено. НП(С)БО 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності» не надає також жодної додаткової статті, пов'язаної з ПДВ [9]. Слід зазначити, що деталізація заборгованості перед бюджетом не передбачена і у формі № 5 «Примітки до річної фінансової звітності». Так, ця форма не містить жодного розділу, у якому зазначатимуться розрахунки за податками й платежами (так само як і жодний інший вид зобов'язань). Отже, чинна методика складання фінансової звітності зовсім не надає інформації щодо ПДВ на підприємстві у жодній формі фінансової звітності.

Документом податкової звітності з ПДВ є Податкова декларація з податку на додану вартість. Відповідно до наказу Міністерства фінансів України № 131 «Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України» від 01.03.2021 р. Податкова декларація з ПДВ складається з основної форми Податкової декларації з ПДВ та 8 додатків до неї:

- Додаток 1 «Відомості про суми податку на додану вартість, зазначені у податкових накладних/розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в Єдиному реєстрі податкових накладних, та про податковий кредит з урахуванням його коригування»;
- Додаток 2 «Довідка про суму від'ємного значення звітного (податкового) періоду, яка зараховується до складу податкового кредиту наступного звітного (податкового) періоду»;
- Додаток 3 «Розрахунок суми бюджетного відшкодування»;
- Додаток 4 «Заяви про повернення суми бюджетного відшкодування та/або суми коштів на рахунок у системі електронного адміністрування податку на додану вартість та/або врахування реєстраційної суми платника податку, що реорганізується, в обрахунку реєстраційної суми правонаступника»;

- Додаток 5 «Розрахунок сум податку на додану вартість, не сплачених суб'єктом господарювання до бюджету у зв'язку з отриманням податкових пільг, та/або показників, відповідно до яких підприємства (організації) належать до підприємства (організації) осіб з інвалідністю»;
- Додаток 6 «Розрахунок (перерахунок) частки використання товарів/послуг, необоротних активів в оподатковуваних операціях»;
- Додаток 7 «Заява про допущення продавцем товарів/послуг помилок при зазначенні обов'язкових реквізитів податкової накладної та/або порушення продавцем/покупцем граничних термінів реєстрації в Єдиному реєстрі податкових накладних податкової накладної та/або розрахунку коригування»;
- Додаток 8 «Розрахунок податкових зобов'язань за операціями, визначеними в статті 16/1 Закону України «Про державну підтримку сільського господарства України», та питомої ваги вартості сільськогосподарських товарів/послуг» [10].

Складовими основної форми Податкової декларації з ПДВ є:

- 1) Титульна частина – вказуються основні реквізити платника податку;
- 2) Предметна частина – складається з 3 розділів:
 - I розділ «Податкові зобов'язання» (зазначаються господарські операції із нарахування податкових зобов'язань за основною ставкою (20%), пільговими ставками (0%, 7%, 14%) та операції, звільнені від оподаткування, у вигляді зведених за звітний місяць сум);
 - II розділ «Податковий кредит» (зазначаються господарські операції із нарахування податкового кредиту за основною ставкою (20%), пільговими ставками (0%, 7%, 14%) та операції, звільнені від оподаткування, у вигляді зведених за звітний місяць сум);
 - III розділ «Розрахунки за звітний період» (розрахунок суми ПДВ до сплати у звітному місяці);
- 3) Заключна частина – вказуються дата подання декларації, підпис та реєстраційні номери облікової картки керівника та головного бухгалтера суб'єкта господарювання.

Основні недоліки чинної системи обліку ПДВ на всіх рівнях, а також шляхи їх усунення наведено у табл. 3.

Таблиця 3

Основні недоліки та шляхи реформування чинної системи обліку ПДВ

Рівень обліку ПДВ	Недоліки чинної системи обліку ПДВ	Заходи реформування обліку ПДВ
Первинний облік	Громіздка форма податкової накладної	Вилучення деяких граф у податковій накладній, що не мають економічного значення
Вторинний облік	Наявність транзитних 643 та 644 субрахунків, які ускладнюють облік ПДВ	Вилучення 643 та 644 субрахунків (у випадку, якщо підприємство вважає необхідним окремо обліковувати податкове зобов'язання і податковий кредит з ПДВ в умовах передоплати, доцільно використовувати аналітичний рахунок до 641 субрахунку)
		Спрощення Відомості 3.6 журналу-ордеру № 3 за рахунок виключення інформації з 643 та 644 субрахунків
Підсумковий облік	Відсутність відображення інформації щодо ПДВ у фінансовій звітності	Впровадження у формі № 1 додаткових статей балансу 1137 «Дебіторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (у т.ч. з ПДВ)» та 1622 «Поточна кредиторська заборгованість за розрахунками з бюджетом (у т.ч. з ПДВ)»
		Впровадження у формі № 5 розділ, пов'язаний із зобов'язаннями, у якому, зокрема, наводиться інформація про початкове сальдо, дебетовий і кредитовий обороти та кінцеве сальдо у розрізі різних податків і зборів (у т.ч. ПДВ)
	Громіздка форма Податкової декларації з ПДВ	Вилучення деяких граф у Податковій декларації з ПДВ, що не мають економічного значення

Джерело: складено авторами.

Висновки та пропозиції. ПДВ – загальнодержавний непрямий податок, що стягується відповідно до норм розділу V ПКУ. Обліковий процес на підприємстві, пов'язаний з нарахуванням і сплатою ПДВ включає такі стадії: первинний облік (рівень первинних документів), вторинний облік (рівень облікових реєстрів), підсумковий облік (рівень звітності). Облік ПДВ ведеться на 64 синтетичному рахунку (а саме на субрахунках 641; 643; 644). Первинний облік ПДВ здійснюється податковими накладними, платіжними дорученнями, а також бухгалтерськими довідками. Регістрами бухгалтерського обліку ПДВ є журнали-ордери № 1; 3. Документом податкової звітності з ПДВ є Податкова декларація з податку на додану вартість. Чинна система обліку ПДВ є недосконалою та потребує реформувань на всіх досліджуваних рівнях.

Список використаної літератури

1. Дугар Т. С. Проблема адміністрування податку на додану вартість на сучасному етапі. *Економіка і суспільство. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2016. Вип. 2. С. 689-693.
2. Овчарова Н. В. Облікова політика в частині відображення ПДВ: основні аспекти. *Інфраструктура ринку. Бухгалтерський облік, аналіз та аудит*. 2017. Вип. 9. С. 102-107.
3. Подолянчук О. А., Домбровська В. В. Облік та звітність за податком на додану вартість. *Ефективна економіка: електрон. наук. фах. видан.* 2018. № 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/70.pdf (дата звернення: 02.03.2021).
4. Подолянчук О. А. Облікове забезпечення розрахунків з податку на додану вартість. *Ефективна економіка: електрон. наук. фах. видан.* 2020. № 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/78.pdf (дата звернення: 19.01.2021).
5. Ходикіна А. А., Бурковська А. В. Актуальні тенденції обліку розрахунків з податку на додану вартість. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2015. Вип. 8. С. 1196-1199.
6. Податковий кодекс України: станом від 01.08.2021 № 2755-VI від 02.12.2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17> (дата звернення: 03.03.2021).
7. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій: Наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> (дата звернення: 03.03.2021).
8. Про затвердження Методичних рекомендацій по застосуванню реєстрів бухгалтерського обліку: Наказ Міністерства фінансів України № 356 від 29.12.2000 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00> (дата звернення: 03.03.2021).
9. Про затвердження Національного положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: Наказ Міністерства фінансів України № 73 від 07.02.2013 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> (дата звернення: 02.03.2021).
10. Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Міністерства фінансів України: Наказ Міністерства фінансів України № 131 від 01.03.2021 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0310-21> (дата звернення: 02.03.2021).

Стаття надійшла 19.03.2021 р.

Л. А. Масина,

кандидат економічних наук, доцент

доцент кафедри учета и налогообложения

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова

Французский бульвар, 24/26, 65044, г. Одесса, Украина,

e-mail: lydmilamasina@gmail.com

А. А. Гусев,

студент 1 курса магистратуры

специальности «Учет и налогообложение»

Одесский национальный университет имени И. И. Мечникова

Французский бульвар, 24/26, 65044, г. Одесса, Украина,

e-mail: onuepfartemhusiev@ukr.net

УЧЕТ НАЛОГА НА ДОБАВЛЕННУЮ СТОИМОСТЬ НА ПРЕДПРИЯТИИ: ТЕКУЩЕЕ СОСТОЯНИЕ И ПУТИ РЕФОРМИРОВАНИЯ

В статье исследованы теоретические и методологические основы учета налога на добавленную стоимость на предприятии. Рассмотрены основные этапы учетного процесса, связанного с начислением и уплатой налога на добавленную стоимость. Определены основные принципы применения системы счетов бухгалтерского учета в части налога на добавленную стоимость. Проанализирована действующая методика отображения налога на добавленную стоимость в финансовой и налоговой отчетности. Предложены пути реформирования учета налога на добавленную стоимость.

Актуальность проблемы учета налога на добавленную стоимость обусловлена существенным значением этого налога для государственного бюджета, а также относительно сложной методикой его расчета. Основным назначением этой статьи является исследование основ учетного процесса предприятия по налогу на добавленную стоимость. Основной нерешенной проблемой ученых является отсутствие единой концепции касательно реформирования учета налога на добавленную стоимость.

Ключевые слова: налог на добавленную стоимость, учет налога на добавленную стоимость, налоговый кредит, налоговое обязательство, налоговая декларация по налогу на добавленную стоимость.

L. O. Masina,

Ph. D., Associate Professor,

Associate Professor of the Department of Accounting and Taxation

Odessa I.I. Mechnikov National University

24/26, Frantsuzkiy av., Odessa, 65044, Ukraine

e-mail: lydmilamasina@gmail.com

A. O. Husiev,

Master's student of first-year

specialty "Accounting and Taxation"

of Odessa I. I. Mechnikov National University,

24/26, Frantsuzkiy av., Odessa, 65044, Ukraine

e-mail: onuepfartemhusiev@ukr.net

ACCOUNTING FOR VALUE-ADDED TAX AT THE ENTERPRISE: CURRENT STATE AND WAYS OF REFORM

The article studies the theoretical and methodological foundations of value-added tax accounting at the enterprise. The main stages of the accounting process related to the calculation and payment of value-added tax are considered. The basic principles of application of the system of accounting accounts in terms of value-added tax are determined. The current methodology for displaying value-added tax in financial and tax reporting is analyzed. The ways of reforming the accounting of value-added tax are proposed.

The relevance of the problem of accounting for value-added tax is due to the significant importance of this tax for the state budget, as well as the relatively complex methodology for its calculation. The main purpose of this article is to study the basics of the accounting process of the enterprise for value-added tax. The main unsolved problem of scientists is the lack of a unified concept regarding the reform of value-added tax accounting.

Key words: value-added tax, value-added tax accounting, tax credit, tax liability, value-added tax declaration.

References

1. Duhar, T. Ye. (2016). Problema administruvannya podatku na dodanu vartist na suchasnomu etapi [Problem of administration of value-added tax on the modern stage]. *Ekonomika i suspilstvo. Bukhholderskyi oblik, analiz ta audyt. – Economy and Society. Accounting, Analysis and Audit*, Vol. 2, pp. 689-693. [in Ukrainian].
2. Ovcharova, N. V. (2017). Oblikova polityka v chastyni vidobrazhennia PDV: osnovni aspekty [Accounting policy in terms of VAT reflection: basic aspects]. *Infrastruktura rynku. Bukhholderskyi oblik, analiz ta audyt. – Market infrastructure. Accounting, Analysis and Audit*, Vol. 9, pp. 102-107. [in Ukrainian].
3. Podolianchuk, O. A. & Dombrovska, V. V. (2018). Oblik ta zvitnist za podatkom na dodanu vartist [Value-added tax: Accounting and Reporting]. *Efektivna ekonomika: elektron. nauk. fakh. vydan. – Efficient economy: electron. scient. profess. edit*, 5. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/5_2018/70.pdf. [in Ukrainian].
4. Podolianchuk, O. A. (2020). Oblikove zabezpechennia rozrakhunkiv z podatku na dodanu vartist [Accounting support of value added tax calculations]. *Efektivna ekonomika: elektron. nauk. fakh. vydan. – Efficient economy: electron. scient. profess. edit*, 2. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/pdf/2_2020/78.pdf. [in Ukrainian].
5. Khodykina, A. A. & Burkovska, A. V. (2015). Aktualni tendentsii obliku rozrakhunkiv z podatku na dodanu vartist [Current trends accounting of settlements with VAT]. *Hlobalni ta natsionalni problemy ekonomiky. – Global and National Problems of Economics*, Vol. 8, pp. 1196-1199. [in Ukrainian].
6. Podatkovi kodeks Ukrainy [Tax Code of Ukraine]. (2010, January 02). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17>. [in Ukrainian].

7. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Instruksiia pro zastosuvannia Planu rakhunkiv bukhholderskoho obliku aktyviv, kapitalu, zoboviazan i hospodarskykh operatsii pidpriemstv i orhanizatsii: vid 30.11.1999 r. № 291 [Instruction on application of the Plan of accounts of assets, capital, liabilities and economic operations of enterprises and organizations: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 30.11.1999 № 291]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-99> [in Ukrainian].
8. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Pro zatverdzhennia Metodychnykh rekomendatsii po zastosuvanniu rehistriv bukhholderskoho obliku: vid 29.12.2000 r. № 356 [On approval of methodological recommendations for the use of accounting registers: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 29.12.2000 № 356]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0356201-00> [in Ukrainian].
9. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Pro zatverdzhennia Natsionalnoho polozhennia (standartu) bukhholderskoho obliku 1 «Zahalni vymohy do finansovoi zvitnosti»: vid 07.02.2013 r. № 73 [On approval of the National Accounting Regulation (Standard) 1 “General Requirements for Financial Statements”: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 07.02.2013 № 73]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13> [in Ukrainian].
10. Nakaz Ministerstva finansiv Ukrainy Pro vnesennia zmin do deiakykh normatyvno-pravovykh aktiv Ministerstva finansiv Ukrainy: vid 01.03.2021 r. № 131 [On amendments to certain normative legal acts of the Ministry of Finance of Ukraine: Order of the Ministry of Finance of Ukraine dated 01.03.2021 № 131]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0310-21> [in Ukrainian].